

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.

Megjelenik minden szardán és szombatot.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, **Erzsébeti**
Útlat 25. szám.
Köszöneteket a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIL

Meghívó

az „**Országos Magyar Gazd. Egyesület**”
szagató-választmányának
ugyis, mint a
„**Gazd. Egyesületek Országos Szövetsége**”
válogatóbizottságának
1899. május 13-án, azaz szombaton, d. e.
10 órákor és folytatásosan délután 4 órákor
a Kúrtelken tartandó

IV. ülésére.

Tárgyak:

A) Közösen elintézendő ügyek.

(Déléltűt 10 órákor.)

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hiteltelisére két tag választása.
3. Szövetségi tagok átirata:
  - a) Arad-, torontal-, nyitra-, sáros-, gömör-, kis-hont-, somogy-, jász-nagy-kun-szolnok- és szolnok-dobokamegyei gazd. egyesületek átiratai a kereskedelemügyi miniszterhez titkáriak részére vasúti szabadjegyi engedélyezése tárgyában beadott kérvényeik támogatása ügyében.
4. Szakosztályok és bizottságok jelentése.

I. Földmívelésügyi és növénytermelési szakosztály javaslatai.

Javaslat a magtermelés és egyes ipari növények termelésének előmozdítása érdekében.

II. Szőlészeti és borászati bizottság javaslatai.

Az országos mintapince reorganizációja és borászati szövetkezetek alakítása tárgyában.

III. Dohánytermelési bizottság javaslatai.

A dohánykertészek és termelők közötti viszony szabályozására vonatkozó javaslat.

Ministeri leiratok.

Földmívelésügyi miniszter leirata a bortörvény végrehajtása tárgyában.

Földmívelésügyi miniszter leirata a szeszforgalmi adó ügyében.

Pénzügyminiszter leirata Gazdaságtörténelmi Szemle ügyében.

Tudomásul veendő.

Földmívelésügyi miniszter leirata mezőgazdasági czikknek hamisítása tárgyában.

Ugyanaz vérteltű írtására vonatkozó utmutatást küldi 100 példányban.

Ugyanaz fedezetési állomásokon elhelyezett ménék kimutatását küldi.

Ugyanaz falusi kiszgádzk tanulmányi kiadványainak ügyében kiadott körrendeletét küldi.

Orosházi iparegyesület az ottani iparkiállításra meghívót küld.

Bertali Béla a Tolnamegyei gazd. egyesület elnökségéről való lemondását tudatja.

B) Az OMGE. belügyei.

(Folytatásos ülés d. u. 4 órákor.)

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hiteltelisére két tag kiküldése.
3. Meghalt tagok bejelentése.
4. Új tagok felvétele.
5. Tagsági ügyek.

6. Tánács javaslatai:

- a) Az egyesület 1898. évi vagyonmérlegének bemutatása.
- b) Az egyesület 1898. évi költség- és jövedelem-számlája.
- c) A „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége”-nek 1898. évi költség- és jövedelem-számlája.
- d) A számvizsgáló-bizottság jelentése.
- e) Az 1900. évi költségvetés bemutatása.
- f) Ügyvezető-titkár helyettesítése Jeszenszky Pál titkárral.
- g) Szőlészeti üzletvezetők kiképzése tárgyában.

- a) Budapesti gépkísérleti állomás ellenőrzésével mérnöki bizottság megbiztatása.
- b) Egyesület képviselote miskolci gyepjaunakoztat.
- c) Gabonakeresetek elhelyezése vasutvonalak mentén.
- d) Borhamisítási ítéletek közzéese a Köztelekben.

Gróf Desseffy Aurél,
elnök.

Díjlovgalási és díjgratási versenyt.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, karöltve a budapesti Tattersall r.-ársasággal 6. évi május hó 24-én

díjlovgalási és díjgratási versenyt rendez, a Tattersall versenypályán.

Nevezni lehet május hó 18. déltűt 2 óráig. Nevezések csak a rendező-bizottságnál kapható bejelentési ivenk fogadtnak el. Nevezési díj minden ló után 5 korona. A verseny szervezte, valamint bejelentési ivenk az OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

A rendező-bizottság.

Kérelem.

Az alább felsorolt egyesületi tagok eddigi lakkhvényeit valószínűleg változtatták, miután a nekik küldött lapok és küldemények, mint kézbesíthetelenek érkeznek vissza. Felkérjük azok tő tagjainkat, kik az elősorolt ismeretlen tartózkodású tagok jelenlegi lakhelyét ismerik, sziveskedjenek azt egyesületünk igazgatóságánál egy levelezőlapon bejelenteni. Az ismeretlen tartózkodású tagok névsora a következő:

IG. Asztalos Nándor Kérész, Bajháth István Pézsek, Berger Géza Sami-Mihályfa, Berzevicsy Béla Váti, Dobrin István Bpest, Ernst Mihály Új-Köcske, Goldberger Gusztáv Nagy-Bajom, Hirsch Odon Nagy-Újtelek, Jaensch Emil Másfal, Janisch Lajos Nagy-Komlós, Janitsa Izidor Bpest, Kovács József Bogarasi pusztá, Krajcosova

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

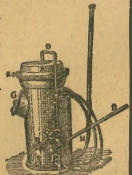
V. Vermorel Villefranche-i

világhírű cég gyártmányai, melyek kizárólagos képviselői vagyunk Magyarországra.

Aussigii Ia rézgálicz

jegeczekben, vegyítzta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a M. Á. V. körülbelül 40% díjkezdvezményvel szállítják.

Gyula, Kisk-Báb, Lázár István Épest, dr. Markréth Gyula, Túr-Varjú, Nagy Béla Délegyháza, Nagy Jenő Bpest, Nemeslós Fülöp Gördög, Péchy Pál Lajos-tanya, Péter Fugyes Vas-Simonyi, Püster Sándor - Pócsa, Pócsai István Podmaniczki Horvák Beteraj, Répászy Béla T.-Dada, Sternthal Lajos Zsuzsán-major, Török Elemér Péterd, Wahrmann Ernő Szeged-Szilvás.

Az Országos Törzskönyvelő-Bizottság felhívása napról-napra érkező tudakozások eladó tenyészlátok iránt, melyekre azonban csak ritkán van alkalmunk elegendő választ adni, mert a tenyésztők nagyrésze nem jelenti be állatait s így csak arra kellett szokoznunk, hogy néhány nagyobb tenyésztet címzett közöljük a kérdéseivökkel, hová esetleg eladó állatok végett fordulhatunk. Kívánatos, hogy úgy a venni szándékozók, mint az eladó állatok tulajdonosai minél inkább vegyék igénybe az Orsz. Törzskönyvelő-Bizottság közbenjárását, amiért is felkerjük őket, hogy tudakozásaikkal és bejelentéseikkel az Orsz. Törzskönyvelő-Bizottságot (Budapest, IX., Közelek) felkeressék.

Az Orsz. Törzskönyvelő-Bizottság felhívása.

1899. évi április hónap befizetett alapítványi kamatok és tagsági évdíjak nyugtázása.

I. Alapítványi kamatok.

Fizetők 1899-re: Dániel Ernő báró 20 korona, gróf Károlyi István 21 kor., gróf Károlyi László 21 kor., dr. Siklóssy Gyula 21 kor., Steinbach István 20 kor., Vargies Imre 21 kor.

II. Évdíjas tagok.

Hírdetőknek fizetendőek: Balaly Lajos, Kramer László, Radvaner és Rónai, Steinh Zsigmond 20-20 kor., Ferencz Gyöngy, Malina Gyula 10-10 kor., Ungváry László 35 kor.

Fizetők 1899-re: Ágost Pál, Bass Sámuel, Bodonyi Kajdó Sándor, Berger Sámuel, Borsós Károly, Böhm Ignác, Berger Károly Lajos, Benedikt Kálmán, Burger Ferencz, Barcza Károly, báró Bánffy Ernő, Botlik Lajos, Bozserdy Ádorján, Bakácsi József, Balaly Lajos, öv. Brill Mór, Blau Sándor, Csákos Mihály, Csiky Dénes, Dedinszky Béla, Diószeghy Pál, Drasovics Gyula, Desobres Viktor, Egerer Zsigmond, Ekrényfalvi Antal, Eszö pesti spódium és envygyár részv.árasság, Esterházy László gróf, Eick Albert, Ferentzy Zsigmond, Frank Emil, Fischl Lipót, Gyimesi László, Grósz Ignác, Grószfalvi Sándor, Gálbory Sámuel, Gáspáry Ferencz, Goldmann Antal, Háán Béla, Hencz László, Hertelendy József, Hofor Adólf, Hegedűs Imre, Haydecker Sándor, Hegedűs Géza, Horváth József, Jungreisz Samu, Jerly Adólf, Irady Béla, Kopasz János, Kaszay Adólf, Kollár David, Kosszta Pál, Károlyi Endre, Kalmár Lajos, Kelemen István, M. Lovas János, Krausz Imrő, Koch János, Koppich Emil, Koch Viktor, Keszler Gyula, Langfelder Éde, Leskény Sándor, Linzböth Mihály, Löffler Béla, Mezey Gyula, Molnár István, Matkovics Zsigmond, Mátyás Gyula, Matkócs János, Molnár Géza, Mezey Gyula, Mayer Pál, Mészáros Ferencz, Murai Róbert, Maklavy Géza, Majthényi Rudolf, Minich Soma, Máttyás Kálmán, Mészáros Béla, Nagy Imre, Nöthling Vilmos, Nagy Lajos, Oltik Péter-Ostrolucky Géza, Orlath László, Pók Miksa, Prenoszy Dón, Piróth István, Pók Ösvárd, Pilly István, Pócsa Béla, Pócsa Ernő, Pócsai István, Pócsai Péter, Pócsai Rószka, Rónay Pál, Reisinger Henrik, Rozsák Rímker Lajos, Rónay Pál, Reisinger Henrik, Rosányi Jenő, Ruthényi Béla, Rakovszky István, Radvaner és Rónai, Rákó Ignác, Schönbauer Ferencz, Seligmann Kelemen, Spitzer Jakab, Springer báró urad. intézőség, Steinhausz Frigyes, Slom Gyula, Szalay Pál, Szarka Mihály, Szabó Károly, Székely Miklós, Székely Emil, Schuster Gyula, Szalay János, Schwarcz Mór, Szervizványi Károly, Szerveczy Ödön, Sátori Miksa és Mór, Sigray Pál, Széll Pál, Szabályi Árpád, Székely Róbert, Tóth Lőrincz, P. Tóth Lőrincz, Tóth Pál, Tócsa György, Vöröcs Gyula, Vörös Pál, Vucskits Béla, Vastagh János, Wolf Soma, Wolfinger Alajos, Wagner Géza, Závorszky Géza, Závorszky Gyula, Zsolt Pál, Zsolt 20-20 kor., Eisenhut Kálmán 10 kor., Fuchs Gyula 10 kor., Rudolph Ignác 18 kor., Szentay Béla 10 korona, Schwarcz Ignác 15 kor., Veltváry Árpád 10 kor., *Szűz írtatók:* Berröde Gyula 20 kor., Dócsy Aladár 20 kor., Esterházy László gróf 30 korona, Mandl Deszö 20 kor., Rudolph Ignác 2 korona.

Gróf Festetics Györgynek Keszthelyen allított szobrára április 21-től május 4-ig adtakoztak:

Dereczsen sz. kir. város...	forint
Vasmegegyi gazd. egyesület	30
M. kir. földművelésügyi Pápa:	
Székely István	2
Halbauru M.	1
Kodolányi Árpád	150
Kollár Endre	30
Kovács Pál	1
Penta Jenő	1
	4580
Utolsó kimutatásunk	2842-05
Összesen	2888-45

A Vaskapu és a gazdák.

A Vaskapu-szabályozás eddig inkább mint csak mint technikai probléma kötötte le a figyelmet. Most, hogy a hajózási illeletekzedésére került a sor, a Vaskapu a közgazdasági életnek egy rendkívül fontos gyakorlati eszközévé vált.

A közvélemény élénken foglalkozik az illeletek kérdésével, mert hajózársra, kereskedelemre, iparra és mezőgazdaságra nézve egyaránt nem közömbös, hogy a szedendő hajózási illeletek magasak lesznek-e vagy alacsonyok. A kormány hivatalos díjszabását még nem ismerjük, Hegedűs kereskedelmi miniszter nyilatkozatából azt vesszük ki, hogy a díjszabás végleg még nem is állapított meg. A hírlapok értesülése nyomán mindössze annyit szívfogó ki, hogy a díjszabás métermázsánként szedendő 18 filléres díjtételre van alapítva. Ez az értesülés elég volt arra, hogy az osztrák tőrszé memórandumban tiltakozás ellen, elég volt arra, hogy a Lajthántul ipari érdekeltségek agtázóit indítsanak meg a sajtóban s hogy általában az érdekeltektől államok az illeletek leszállítása érdekében bizonyos beavatkozást igyekezzenek érvényesíteni.

Nálunk a díjszabás kérdését a nyilvánosság elé tulajdonképpen a Magyar Gazdaszövetség vezette be, a mennyiben a napokban *Kovács-Sebestény* Aladár műegyetemi tanár a Gazdaszövetség felhívására tartotta meg fölötté érdekes előadását, a melyben a Vaskapu díjszabásával összefüggő közgazdasági szempontokat vizsgálta meg.

Ezt követelő a Magyar Hajózási Egyesület tárgyalta a kérdést. A kérdés hivatalos előadói itt is, ott is arra a konklúzióra jutottak, hogy a *Vaskapu csak akkor hasznos, ha olcsó.*

A gazdáközönység még nem foglalt álláspontot sem jobbra, sem balra. Kétségtelen, ebben az esetben sem válhat érvénytelenné az az elv, hogy minden, ami a Balkán-államok buzabehozatalt megkönnyíti, hátrányos, ami megnehezíti, előnyös a magyar mezőgazdaságra nézve. Kétségtelen, hogy ennek az elvnek nyomán első pillanatra úgy tűnik fel előltünk a dolog, hogy a Vaskaput elhárított forgalmi akadály a Balkán-államok hozzájárultjást megkönnyíti; ha most ezt az erejében nyert versenyképességet alacsony

hajózási illeletekkel még első is segítjük; ez a mezőgazdaságra nézve csak káros lehet. Eddig a pontig körülbelül egyeznek a feltevések, ám Magyarországnak kivételi érdeke is van s ez az érdek azt hozza magával, hogy olcsó utat biztosítsunk a Kelet felé s Keleten át a Nyugathoz. Vannak azért itt még ipari, kereskedelmi, forgalmi érdekek s vannak államkincstári érdekek is. Mindezeket nem szabad számításban kívül hagynunk, ha hivatotnak akarunk a kérdéshez szólni s ezeken kívül még valami konkrét kiindulási pontra is szükség van. Ez a konkrét kiindulási pont nem lehet más, mint a hivatalos díjszabás. Ennek ismerése nélkül a vita akadékos. Igen helyesen tette tehát a Gazdaszövetség, hogy a kérdéshez való hozzájárulást arra az időre tartotta fenn, amikor a kormány tervét apróra megisméri alkalma lesz. Szeretnénk, ha a kereskedelmi miniszter a hozzájárulást jogát és alkalmát biztosítaná a gazdáközönységnek, még mielőtt bevezetné ténylek elé állítaná. Ez mindenestül többet ér, mintha a gazdáközönységnek a rekriminációk eső után való esernyőjével kellene beérnie.

Kovács-Sebestény Aladár az alacsony hajózási illeletek célszerűsége mellett érvelt, még pedig meg kell vallanunk, igen szerencsésen. Szerinte a Vaskapu illelete a nagyobb forgalomból eredő hasznot meg nem haladó, lehetőleg minimális összeg legyen; de semmiesetre sem szabad ezt a díjszabást olyan eszköznek tekinteni, mely a forgalom mesterséges megakasztására, a felénk gravitáló behozatal mesterséges megnehezítésére szolgáljon. Célt a magas díjzárókkal szemben em érnek. A balkán buza 1 ft 80 kr. vámot fizet; az a buza, amely ezt a vámot megírja, fel sem veszi a krajczár illeleteket, ha egyszer piacraainok jó árkonjunkturák várnak rá. A gabona-behozatal elég tehát nem gát a magas hajózási illeletek sem, meg aztán, ha a gátat csakugyan szigorunk találnak, megkerül a Vaskapu. Mert hisz hajózni lehet ezután is az érvnek egy nagyobb részében a Vaskapu-csatorna megkerülésével. Bizonyítja ezt, hogy 1898-ban 5,000,000 gabonát hoztak fel a Dunán s ebből csak 1,000,000 jött a Vaskaput át. Ha az illeletek magasabbak lesz a Vaskapucsatorna igénybevételeből eredő hasonlón, akkor a hajók egyszerűen a Dunánál szabályozatlan medrére fogják használni, ahol illeletek szedni nem lesz jögnök s csak akkor bonyolítják le a forgalmat a Vaskaput át, amikor a szabályozatlan meder nem hajózható. Ez áll a behozatalnál.

A kivételnél már határozott érdekünk az alacsony díjszabás, mert a Vaskapu a mi legelőnyösebb kivételi csatornánk a Nyugat felé is, ezen tehát mesterséges akadályokat teremtene nem észszerű. Fiume, amely szintén a vizutru vezet, egyfelől nem volna képes Magyarországnak kivételi forgalmat lebonyolítani, másfelől drágább kivételi ut, mint

a Duna. A Dunán való kijuthatást eszerint nem szabad megnehezíteni. Az osztrák iparosok a díjtétel magasságá miatt már panaszokhoz, holott ha az iparnak magas a díjtétel, a mezőgazdaság még kevésbé bírná meg. Röviden érdeklünk: kifelé alacsony díjtételek, befelé magas díjtételek. De mert ilyen két-arcú díjszabásról szó nem lehet, meg kell akadni a körülményekkel s alá kell rendelni a fontosabb: a kiviteli érdeket azt az érdeket, amely a gabonabehozatal megnehezítésében állana.

Ez a konklúziója a Kovács tanár előadásának. Differencia tulajdonképpen e felölgés és nekünk azon irányelvünk között, hogy a Balkán buza behozatalt semmiféle más szempont örve alatt nem szabad elősegíteni: nincsen. Mert az előadás maga is beismeri, hogy a gabonabehozatal s a keleti verseny elensúlyozása helyes törekvés, sőt egyenesen abból indul ki, csak egyszerűen azt vonja kétségbe, hogy ez a törekvés czélt érne-e: a magas hajózási díjtétel felállításra vezet; katasztrofa vonja továbbé a mégis elérhető előny felérné-e azzal a hátránnyal, amely kiviteli csatornák megdrágulása folytán következnek be; kétségbe vonja végül, hogy nagy nemzeti áldozatok árán azért nyitottunk volna meg egy csatornát, hogy azt aztán mesterségesen elrekesztszük?

Mindenesetre igen jogosult szembeállítás az az irányadó szempontoknak s nem szabad alapos vizsgálatot elől ki- térni, ha a magyar mezőgazdasági igazi szavazattal megdúni akarjuk. Lehetőség, hogy ez a szavazat keveset nyom, de valami sulyt mégis kell képviselnie ott, ahol a közgazdasági tényezőik is figyelembe részesülnek.

Tény az, hogy a balkán buza akadálytalanabb beözönlésének kiáltása jogos aggályllyal tölt el bennünket s ehbeli agályunkat egykönnyen nem adhatjuk fel. Mert méltán úgy okoskodhatunk, hogy ezután több buza jön be hozzánk a Keletről, mint eddig jött. Azért valószínűleg, hogy az alacsony díjtételekkel is támogatott buza behozatala emelkedni fog, miután most már akár a mi piacunk, akár a mi rajtunk keresztül elérhető piacok kedvező árkonjunkturáit minden időben képes kihasználni, míg eddig csak akkor juthatott be, ha a vizzállás engedte. Ennek folytán sem a közvetítő kereskedelem, sem a fogyasztás, sem a spekuláció nem támaszkodhatott olyan bizonyossággal a balkán buzára, mint ezután támaszkodhatik. Ez a bizonyosság amely előny a kereskedelem szempontjából, a mily alkalmas a fogyasztás fokozására, épp oly alkalmas a magyar buza nyomására is.

Am bennünk nem is az aggaszt annyira, hogy az idegen buza tisztességes versenyre kél a magyar piacon; ha már ezt a versenyképeséget megadtuk neki az alacsony vámtételekkel, úgy ezt hajózási vámokkal hatálytalaná tenni

csakugyan nem lehet. Az aggaszt bennünket, hogy a balkán buza most már az árak lenyomására dolgozó tözsedéi spekulációnak még hatékonyabb, ugyszólván mértani pontossággal mozgatható eszközvé vált és azért fontos előltünk a vámtételek magassága, mert minden fillérel olcsóbb tétel megkönyvli s racionalizálabb teszi a spekulációnak azt a vállalkozást, hogy nagy tömegű balkán buzát mozogtasson bizonyos idelőpontra. Mondhatjuk ugyan, hogy a spekuláció ilyen vállalkozása előlt sem akadály a buza díjtétel, a mi tény is, de nagy tömegű minden fillérnek jelentősége van, minden fillérnek, a melylyel a balkán buza olcsóbban kerülhet a mi piacunkra, az a jelentősége van, hogy ugyanannyi fillérel olcsóbbá tehető a magyar buza is.

Az alacsony díjtételek egy igen fontos jelentőségét tehát abban vagyunk képesek keresni, hogy a spekuláció olcsóbban, vagy drágábban jut-e eszközéhez és mindaddig, míg a szabad-
raktárak intézménye által támogatott tözsedéi visszacsúsznak meg nem szűnnek, mindaddig a Vaskapu megnyitásban, nyílt veszedelmet látunk, amely veszedelem meg nem szűnhető ugyan semmiféle magas díjtétellel, de viszont az alacsony díjtételekkel hatékonysága fokozódni fog.

Bizonyára nem helyénvaló, hogy egy főfontosságú vizuít forgalmi politikájának megállapításával a gazdasági beélet abnormalitási legyenek az irányadók, úgy ezeket a belbajokat a kifelé való érvényesülés erre más érdekek rovására győgytassuk. Ugy a tözsedé, mint a védvámok hatályát kijátszó szabadraktárak megrendszabályozásának meg van maga módja s magunk is azt óhajtuk, hogy ezeket az intézményeket győgytassuk közvetlenül és tökéletesen, ne pedig közvetve és tökéletlenül hajózási akadályokká. Főre alkalmazott borogatsz a lábfejás ellen nem sokat használ. De a láb fájdalma azért a feje is kihat.

Ime itt vannak ezek a visszassággok, amelyek fájnak nekünk s amelyek árót hatékonyaságukban nyerni fognak. Tessek kiirtani ezeket, akkor aztán a magyar gazdaság is nyugodtan fogja vizsgálni a közszempontokat, szivesen meghajlik kifelé való érvényesülés érdekei előtt és a legnyomóbb érdek kedvéért 1903-ig elszenvidi készséggel a balkán buza fokozódó versenyt is, csak afölött legyen megnyugodva, hogy ezt halálos veszedelmére kiaknázni nem fogják. B. B.

NÖVÉNYTERMELES.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Egy növény, amelyből nem győzőnek eleget termeszteni.

(A Panax Ginseng.)

Mintha csak öszebekezdtek volna, oly egyértelműen érdeklődéssel foglalkoznak már egy pár év óta Franciaország, Kanada és az

Egyesült-Államok szaklajpai egy növényvel s minthogy részünk is utána járjunk a dolgoknak és egyik legilletékesebb hazai szakemberünk, Pekete József ur, a kir. tud. egyetem főoktatója úgy nyilatkozott, hogy:

"Tenyészése a mi szűkebbünk alatt, épp úgy, mint számos Kanadából származó növény, mindenesetre jól sikerül. . .", helyénvaló vélem a szóbanforgó növényt megismertetni.

Ez a növény a *Panax quercifolia*, *Ginseng*, *Chin-Seng*, *Shinseng*, (Franciaországban *Gen-Seng*, Kínában *Chin-Chen*, *Jin-Chen*, Japánban *Nin-Seng*, *Nyoi* a Hanulában *Orhato* néven) élt érdeket, hogy több szempontból szolgáljon a tárgyalásoknak ugyan.

A körültekintő angolok figyelmét a kínai és amerikai hatóságok tilalmi keltették fel, melyekkel a növény kipszuztatását akarják megakadályozni, a franczák, kik a növénytermelés szakmában sem tudnak elleni egy kis ideológusnak nékeli, a növénynek a varázsgyógyerejével és gyökérének regebe illo csodaszó domoival foglalkoznak, a praktikus amerikaiak pedig csak azt tartják szem előtt, hogy a vadon előforduló növény kivészeiben van a szükséglet pedig olyan óriási nagy belőle Kínában és Amerikában, hogy már régen nem győzik annak kisebb részét is előteremteni és amennyiben az Egyesült-Államok számos vidékei elengedőképp nyújthatják a növény tenyészéséhez megkívántó feltételeket, nagyszabásu termelés sarlaját farmereket, kik különben is elég fogynakyan a jövédelmet biztosító sarkalások iránt.

A nagy kelendőségét annak köszönheti a *Panax* gyökere, hogy a kínai orvosok nagyra becsülik gyökere, az orvosokat. Azt állítják róla, hogy elhárítja a fáradtságot, sőt meg is szünteteti azt és a kimerült erőt is helyreállítja. Az öreg embereket megifjítja (sic!), új életért önt belejük (sic!), egyszerűen halhatatlanná teszi az embert (!!), ha ugyan képes erre valami a földi kezeségben és Pekingben némely jószakban úgy érteket fizetnek érte, mint az arany sulyért. Ez szócsonki ártendő.

A valódi mandzsr Ginseng egy őrszöböl áll, a levelek egy gyökérből fakadnak, azután két ellálló mellégyökérből. A gyökty egy ember feje és nyakához, a két mellégyökty az ember vállai és karjaihoz hasonlít, a gyökty egy emberi testet képez és a gyökty villaszúr végei a lábakra emelkedhetnek, sőt Grosier kerekon azt mondja, hogy a Ginseng-gyökty emberhez hasonlít.

A kínai benszöültt úgy vélekedik, hogy olyan növény, melynek gyökere az emberi test körvonalai szerint terjeszkedik, magános bözötk és dszungelek közepette, ahoa emberek alig hatolnak valaha, az ilyen növénynek okvetlenül hivata kell lennie, hogy enyhítüsi szöglajlon az emberek testt szennvedésébe, gyögy-ül betegekre.

A növény jelentősé máz oly ritka lett, hogy egy kínai császár rendellet betöltöta a vadon termő Panax Ginseng-gyökere keszedést és magrának kivételty.)

Kanadában, Ontario törvényhatóság szintén tiltöta a növény szedését januártól szeptemberig terjedő időtartama avégből, hogy teljes kipszuztatást megakadályozza. Addig azonban, míg kapzi vadászok a növényt tekintéltül szenszeng korára kibuzadják, az október-decemberi évszak elegendő arra, hogy előbb-utóbb kivesszen. Ontario és Quebec államokból tíz évvel ezelőtől mintegy százezer dollárra becsülett a kivitel értékét, jelenleg azonban e kivitel már oly csekély, hogy a legutóbbi évben exportált egybe gyöktyrétek közt már nem is találjuk feltéveze. Ami keveset

*) Ami azonban meg nem akadályozhatta, hogy a Ginseng-növény maga elkerüljön hozzánk. Megszerezte azt Maulthier magkereksége és ösánda a m. kir. udomány-agrária főosztályának, így tehát a Panax Ginseng máris kisérleti tenyészést alatt van hazánkban. (7/8.)

exportálnak, azt Amerika nyugati államaiban kínai születésű emberek gyűjtik, kik viszont-
eladó drogusitáknak adják el és ezek tulajdon-
legnagyobb mennyiségben Kínába szállítják.
Rendesen suly szerint adták el s az Ameriká-
ban megvesztott, vagy jobban mondva meg-
amerikanosodott élelmes kínaiak, hogy sulyo-
sabbakká tegyék a gyökereket, olvasztott olívet
öntenek az ótvason kivájt gyökérbe, a nyílást
pedig oly leleményes módon zárják el, hogy az
fölfelezen csak úgy lehet, ha minden egyes
gyökér külön megmérlegelik és kezelik.

Az Egyesült-Államokban rendkívül nagy
körféltékintéssel működő s a növénytermelés
előmozdító hivatalai ráterelik az ottani erdő-
tulajdonosok figyelmét a növénynek termel-
ésére, közlik a termelés, valamint a piacra
való elkészítés módját, ismertetik a kereske-
delmi forgalomban mutatkozó keresletét és az
árakat, melyek a terményért elérhetőek.

Az Egyesült-Államok gazdálói azonban a
vállalkozó szellemi kanadai lakosok sem
maradnak el, nekik nagy buzdítás szolgál az
a körülmény, hogy a Ginseng a kanadai ég-
hajlatban jobb minőségben terem és magasabb
árakon kel el, mint a délszlái vidéke-
ken termett gyökér és a múlt év augusztus
havában egy newyorki kereskedő kóriratot
bocsátott ki, melyben tudatta a termelőikkel,
hogy a Kanada, Vermont és Pennsylvaniai északi
részében termelt Ginseng-gyökér fontjárt 3—
3½ dollárt déli Pennsylvániában, északi Ohio-

tudtuk meg: Mr. Geo Stanton nem egé-
zen 5 év alatt 2 □ rood területen (1
rood = 281 □-01) 387-96 dollár jövedelmet
termelt, tehát 562 lb területen 999 frt 90 krt.
A legutóbbi évi termés 28 font volt, ezt 5½
dollar adta el fontonként, ebből látható,
mennyivel nagyobb a kultivált Ginseng értéke,
a vadon termő gyökérl.

Ha e számokat vesszük alapul, akkor 6
év tartama alatt, mint amely idűn belül egy
évi elkészített Ginseng-ágy jól terem, 2 □
rood—562 ölnyi területen évente 496 dollárt,
vagyis 101 frt 85 krt, katasztrális holdankint
tehát 400 frt jövedelmez, melyből a termelési
költségek törlesztésen levonandók.

Az említett konzel jelentéséből az is ki-
villaglik, hogy azon kereskedők, kik a Ginseng-
gyökérket az északamerikai termelőktől 5½ dol-
lárban vásárolják össze és fontját Kínában
17½ dollárban adják el, mindenesetre nagyon
szép haszonra jutnak.

E számok nagyon érdekelnek bennünket,
először is azért, mert Fekete, egyetemi főke-
ze az unczizéjához azt látjuk, hogy a
Ginseng termelése nálunk sikerrel volna fo-
lyatható, másodsor pedig azért, mert most,
midőn Ausztria-Magyarország kikötött készű
szerezen Kínában, hogy ott és onnan piacot
teremtjen ipar- és mezőgazdasági termelvényei-
nek, sőt ha ezen aspiráció nem is menne
teljesedésre, azért úgy, mint más nemzetek
hajói, a magyar kereskedelmi lobogó is meg-

és jönnek a legveszedelmesebb ellensége egy
véletlenül nem sikerült kísérlet. Az elkedvet-
lenessén már sok célzárnyos ügy megfene-
kelt. Azért tehát magunk is, kik minden jöve-
delmező termelési ágnak közfelfokot okolnak
a földes tervesen vagyunk azszólói, csak arra
figyelmeltetőnk termelőinket, hogy lassan in-
duljunk! Csak kisebb telepekket kezdjünk; de
a kisebb kísérleteket azután hazánk minden
vidékén, mindentén meg kellene ejteni a hol
erdő, liget vártja fel a mezőt és a berket. A
sok irányban megindul, háár csak kisebb
áramlatok terjedjenek föl, amikben összeállt ta-
paszlatok még sokra meg fognak bennünket
tanítani. Ha egyik-másik helyen nem is sike-
rülne mindjárt, az anyagi veszteség oly csekély
lesz, hogy nem érdesre ráa szólni, ha pedig
siker koronázza a kisebb szábasú bekezdéseket,
akkor örvendni fogok, hogy nem irtam e
sorokat hiába.

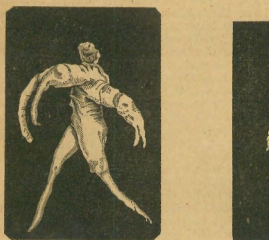
Vidályos.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Magán bika közös szülőgáiban.

Egyik erdélyi tagunk a következőket írja:
Vármegyei területen a magyar-erdélyi
fajta szarvasmarha tenyésztése van elrendelve
az 1894. évi XII. t.-cz. 24. s. alapján. Több
gazdatsámmal piros-tarka szarvasmarha-
tenyésztést öhajánék üzni, mivel ezek a mar-
kák legje és husa több haszonnal tenyész-
tők és hegyi legelőkn is megfelelőbb nekik.
Tisztelettel kérek felvilágosítást arra nézve,
hogy jogosult-e a jársi mezőgazdasági bizt-
ság arra, hogy a pirostarka fajta (pinguzai —
berni és szimmenthali) tenyészbikabokrjától,
ha azok a törvényben előirt követelményeknek
megfelelnek és a tulajdonos által kijelentetik,
hogy azokat istállón, tehát nem közsorozásban
öhajják tartani, hogy kéből udvarán nézrés
vegett másoknak is átengedhesse, a tenyészga-
zolvány kiadását a vármegye szabályrende-
letére hivatkozva a törvény 31. §-a ellenében
megtadgaja? Ha nem; minő lépések teendők
e tárgyban? Ellenben ha jogosult, minő kívá-
nalom az akkor, midőn ma már minden község-
ben több gazda beszerzésén a pirostarka ta-
keneket, hogy azokat kikötésedést végett más
vármegye területére 40—60 kilométer távolságra
kiszentisi hajtani? A kis földművelőgazda el-
aprózott birtokán 1—4 darab tehénen felül
nem tarthat apadallatot is. Különösen tartjuk
másképp is, hogy mi, kik nemesebb anyadalt
birtokába vagyunk, kötelezessünk annyiaatlajain-
kat az itten előirt tenyészbikkáktól fedezni
a így létesítési engedélyes, midőn a községi
jainkat nagy áron vásároltuk be. Ezen körü-
lmény teljesen szakfelvilágosítást kérenék több
oldalról, hogy kétevény megállapítva, biztos
alapon elosztatva lévén, a mezőgazdasági bi-
zottság eljárásán szemben tehetünk további
eljárás? P. B.

56. ábra. A Ginseng-növény.

57. ábra. A Ginseng-gyökér.

ban, Indiana, Michigan és nyugati Illinoisban
termelt 2½—3 dollárt fizet. Az északi-
bű tájakon termelt Ginseng tehát többet ér, amely
körülményre azért terjesztésüknek ki oly részlete-
sen, mert egy megindítandó magyarországi propa-
ganda mellett nagyon kedvező érvel szolgál.

A folyton eszökönő termés, a folyton
növekedő kereslettel szembeállítva, legjobban
illusztrálja e termelési cikik fontosságát és erre
nézve az Egyesült-Államok statisztikájából a
következő adatok jutottak tudomásunkra:

b e z á r ó l a g évtől	évig	exportáltott font	1 font ára dollárakban
1868.	1877.	3.881,559	1 09
1878.	1887.	3.690,960	1 75
1888.	1896.	2.193,063	3 04

Az Amoyban székelő konzul, Johnson ur,
az 1897 július 26-án kelt jelentésében említi,
hogy Amoyban 12½, egész 17½ dollárért ad-
tik el a Ginseng-gyökér fontja, ugyanott
1896-ban 88,517 3/4 dollár értékű Ginseng ad-
ottatott el, mely Amerikából 44,222 80 dollár
hozott be, ez utóbbinak értéke 44,222 80 dollár
volt. Jelentéséhez hozzátette még Johnson ur
a következő nyilatkozatot:

„Nem túlozok, ha azt állítom, hogy e
gyökérből husz millió dollár értékű lehetne
Kínában eladni.”

Hogy minő jövedelmet nyújt a Ginseng
a termelőnek, az a következő adatokból

találja útját a kínai kikötőköz és végre har-
madszor, tekintve a Ginseng-gyökér nagy kelen-
dőségét és könnyű elárúsíthatóságát, valamint
az érte elérhető reneteg árakat, e termény
olyan jövedelmekkel jutalmazandó a termelő
nálunk is, aminket soha és semmiféle más
termény után el nem értünk.

A Ginseng tenyészítési módjára nézve
egészen közvetlen forrásból vannak adataink,
melyek teljesen megbízhatók és nem fognak
késni ezen adatokat közrebocsátani, ha — amint
érdekelők is — sikerült felkeltünk termelőink
érdeklődését e növény iránt.

Egy kilöbönfentes körülményt azon-
ban már előre is el kell árulnunk, l. i. a hol
csak lehetséges, ott minden este erdőbe
telépítendő a Ginseng; mert hogy sikerüljön,
föföltetele az árnyék. A lombos fak kellő
árnyekat nyujtanak és a magágyaknak, vala-
mint a kész növényekkel beültetett telepekknek
is, melyeket azonban a szabad légráramlással
éretet és éppen ezen körülmény mutatja azt,
hogy a gyökérvény termelésre olyan árnyékos
területeket is előnyvel lehet majd kihasználni,
a melyeken más kultúránvény nem terem meg,
melyek tehát más célokra egyáltalában nem is
használhatók.

Igy tehát feltehető, hogy törekvő gazdánk
közül igen sokan fognak érdeklődni ezen termel-
ési kör iránt, amál is inkább, mert a Ginseng-
gyökér a köznevezésű. De a tapasztal-
tást megtanított bennünket, hogy minden újnak

is tartsanak, akár 10—20 féle fajtájú bikát is magán tulajdonosok arra a célra, hogy a maguk tehenei mellett mások teheneit is hágathassák, törvény értelmében persze csak akkor, ha az a bika tenyésztés céljára el van látva s csak a magukét és alkalmazottjaikét akkor, ha tenyésztés céljára elváltva nincs. De ezt az esetet feltevére, hová lesz a közös tenyésztés törvény által szabott egyöntetűsége, hová maga a tenyészkertlet czéba vett közös marhájellege? Az egyszerűen illuzórium lesz s kár volt akkor a mezőgazdaságról szóló törvény erre vonatkozó részét megalkotni.

Am tény aztán az, hogy én pl. nem tudok e törvényben rendelkezést lelni arra, hogy valaki a járási mezőgazdasági bizottság által *licenzírozott magán bikájával* — bármily fajta is az — mások bármily fajta teheneit fel ne hágathassa, ha akarja s ha a tehén tulajdonosa ezt kívánja.

Ha azonban a törvény 29-ik §-a azt mondja is, hogy: „Közös tenyésztésre szánt apadlatok tenyésztésre csak akkor használhatók, ha azokat a járási mezőgazdasági bizottság megvizsgálta és az illető évadra, tekintettel a szarvasmarhánál és lónál a tenyészkertlet követelményeire is tenyésztésre alkalmasnak találta és arról tenyésztésigazolványt állított ki” — s ha *közösek* és nem magán bikának tartják tehát az olyat, a mely nem csak a tulajdonos és alkalmazottjai, hanem mások teheneit is hágja, ugy hova legyünk a 31-ik §-al és az ahhoz adott utasítással, mely szerint: „Saját és alkalmazottjainak anyállataihoz, tekintet nélkül a tenyészkertlet követelményeire, mindenki tetszés szerinti apadlatot használhat, ha azonban apadlatait pászás végett másoknak is átengedni akarja, azt csak a járási mezőgazdasági bizottság által kiállított igazolvány alapján teheti.”

Ily igazolványt tehát a mondott bizottság kiadhat, ezzel fegyverkezve tehát a magán bikatulajdonos másoknak is hágathat, e még mindig kérdés, hogy közös tenyésztés-e hát meg is, vagy nem, mert ha közös már, ugy a tenyészkertlet követelményei is előtérbe lépnek és jogukat követelik.

Körülményeknél, a törvény paragrafusainak ezen nem eléggé precízizozott minőségénél fogva fogas tehát e kérdés és nálammál jobb törvény magyarázókra kell bíznom, hogy ebben a zárt megnyissák; de részemről oda hajlok, hogy: csak a *közös csoportban* nem járhat más, mint a kijelölt fajtájú bika s *licenzírozott* bármely fajtájú bika *bármely tehennel hágathatja*, ha azt a két tulajdonos ugy kívánja.

Ujabbí és más kérdés aztán, (s azt itt szóban forgó esetben talán éppen ez forog leginkább fenn), hogy *kötelek*-e a mezőgazdasági bizottság licenzet adni a tenyészkertlet követelményeinek *meg nem felelő bár másfélyp alkalmas* bikának vagy nem. Én azt vélem, hogy igen, az ottani bizottság ugy látom azt véli, hogy nem.

Forduljon kérdéstevő döntés végett felebbeszélélve az alispáni hivatalhoz s ha annak döntésével se elégszük meg, felebbezen a földmívelési miniszteriumhoz, ahol hasonló kérdésben ezideig bizonyára már többször itéltek, de a mely ítéletekről nekem — sajnálatomra — nincs tudomásom.

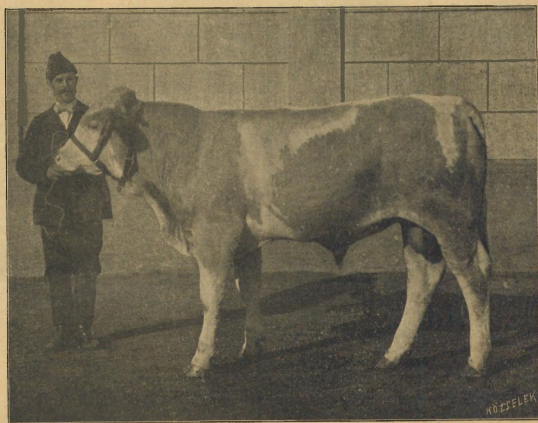
Monostori Károly.

A XIII. tenyészállatvásár állatai.

A „Köztelek” I. évi 25. számában bemutatott az ideai tenyészállatvásár állatai közül Széll Kálmán rátói-béraházi tenyészesték három remek bikáját. Bár ezekkel a remek állatokkal a szimmenthali tenyészestéknek versenyezni nagyon nehéz, mégis a magyar tenyészesték nagy szakértelmét és áldozatkésztségét igazolja az,

hogy a tenyészállatvásáron más tenyészesték is tudtak oly szimmenthali bikákat bemutatni, amelyek nem messze állottak a rátótiaktól, sőt

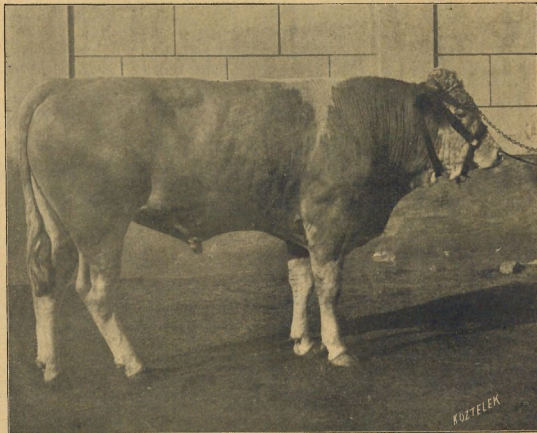
éppen az, hogy kiváló apadlataival az egész ország szimmenthali anyagának javításához és nemestéséhez nagyban hozzájárult.

58. ábra. „Nótás” szimmenthali bika, Ordódy Pál bogotai tenyészestékéből.

azokkal sok tekintetben meg is egyezők. Természetesen kell ezt találnunk azért, mert a rátóti tenyészest, mint a szimmenthali állatok legkiválóbb regenerátorainak tenyészestője, be-

A rátóti tenyészest kivül különösen kintünk Ordódy Pál bogotai szimmenthali tenyészestének bikái, melyek közül a „Nótás” (58. ábra) az I. díjat is elnyerte; Wolf Testvérek rákos-

59. ábra. „Tell” szimmenthali bika, Bucser Pál nyiregyházi tenyészestékéből.

folysádt apadlataival majdnem minden kiválóbb szimmenthali tenyészestben már érvényesítette és a rátóti szimmenthali tenyészestnek főteredme

palotai tenyészete hasonlólag szép és különösen egyöntetű jellegzetes nemes állatokat állított ki, melyek közül „Harcos” (60. ábra) az

első bika] mellett, a kézfőváros díját is olyverre. Érdemes még a megemlézésre és bemutatásra *Burger* Pál nyíregyázi birtokosnak „*Tull*” nevű bikája (50 áru), amely a II. bika-díjat jó alkalattal, erőteljes csontozatával méltán kiérdemelte.

ÜZEMTAN.

Rovartezelő: Hensch Árpád.

A szabad gazdaság.

— Adat a mezőgazdaság üzemanához —

Írta: Jaensch Emil.

V. A szabad gazdaság méltánylása a talajerő egyensúlyi szempontjából.

Az anyagpátás kérdése a mai mezőgazdaságban a legbizonytalanabbakhoz tartozik. A nagy gyakorlati tudomány követelményeiből ugyan közelebb áll, mint ezelőtt, de még mindig nem annyira, hogy a kérdést tárgyaltak tekinthessék. Ha más gazdasági rendszerrel a kérdésre: mennyire van a talajerő fenntartása biztosítva, világosan felelni, vagy azt mégis bizonyos feltételek mellett pontos számmal kifejezni lehet, ha más gazdasági rendszerrel egyezsersmindenkorra kimondható,

pontból a szabad gazdaság is rablogásadógtól üz. Ez nem is lehet másképp. Célul a legmagasabb tiszta jövedelem ütük ki, a termelés törvényei szerint dolgozunk; ezek a teljes visszaföldtást tiltják, mivel az rendszeren nem gazdaságos. Ezen legmagasabb tiszta jövedelem alatt pedig természetesen nem az egy évi, sem pedig egyéhnány esztendő átlaga értendő, hanem az állandó legmagasabb tiszta jövedelem. És pedig kizárja azt, hogy a birtok elhasználásuk, hogy ugyszólván annak fogyasztói legyünk, hanem azt csak használni, tehát az állandó befektetett tőke kamattal élvezni akarjuk. Ezen megjegyzés fölöslegessé válik, ha szem előtt tartjuk: a tőke és kamat, a föld és annak gyümölcse fogalmakat. Ha valaki úgy gazdálkodik, hogy a talajt elhasználja, — amennyiben elhasználhatlan javaként arról szó lehet — akkor az a gyümölcsöt nem a talaj jövedelmének, hanem a földtőke egy részének tekintse, amit az földtőke-összegetől elvon és gabonává, répává stb. átválttatassa.

De a nagy praxis még olyan követelményrel is tovább megy és olyan esetekben, ahol a talaj természetes gazdasága nagy, visszaföldtása nem is gondol: a holt tőket, mely különben kihatlanatlannal verne, forgalomba hozza. Közgazdasági szempontból az teljesen okadatlóva van és az emberiség jólétének és

tak vissza, hanem az oceanán által nyeltek el. A miss nem rendelkezünk olyan segéd-eszközökkel, melyek révén a különféle hulladékokat tárgyalakban így csekély költséggel visszahadhjuk a talajnak, addig ezen munka gazdasági kifizeti magát, addig azokat kihatlanatlannal kell hagyni.

Es szintúgy a természet által különböző formában gyűjtött növényi tápanyagok addig nem vehetők igénybe, míg gazdaságilag nem hasznosíthatók. A kamatos kamatszámítás azt mondja, hogy a gyümölcsözésre elhelyezett tőke bizonyos idő múlva (5% mellett 15 év alatt) megleszeresedik. Ebből az következik, hogy ha a városi hulladék kihatlanatára befektetett tőketek gazdaságilag elhelyezők, rövid idő múlva dupla ésszegek állanak rendelkezésünkre. Tulhaladtól álláspon manapság gabonakaraktal alapítása azon célból, hogy gyenge termések alkalmával készletünk legyen — miért gyűjtünk tehát tartalékot a talajban, mely gazdaságilag nem értékesíthető? Az utókorral való gondosság ezen uton kevés sikerrel járna. A megtehetőbb kögazdaság annak idejében majd megtalálja az eszközöket, hogy azt, amire a mai segéd-eszközökkel nem vagyunk képesek, kihatlanja, ha az előnyére fog válni.

A marhaszó beszerzési forrásai.

Nem valami biztató jelenség, hogy két évvel az olesó marhaszó forgalombahozatától elrendelő törvény életbeáptetése után arról kell az érdekeltseget tájékoztatni, hogy ebbeli szükségletét hol fedezheti. Sajnos, hogy még ma is úgy vagyunk, hogy a gazdalközönség nem tudja hol szerezzze be az állattenyésztésből nélkülözhetetlen marhaszó a a köztező-köcsök ennek érdekében napirenden vannak.

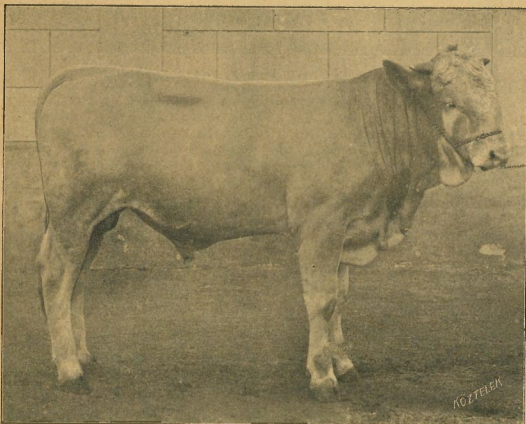
Mint ismeretes, az olesó marhaszó forgalombahozatáról az 1897-ik évi első törvény-cikk intézkedik. Több mint két éve tehát már, hogy az olesó marhaszó forgalombahozatát, de ezen hosszú idő sem volt elegendő, hogy a fogasztás nagyobb mértéket ölsön, és a marhaszógyártás ezidáig nem rendülött körüljárás és sokkalta csekélyebb mint volt akkor, amikor az idézett törvény még életbeáptetve nem volt.

Mindenesetre érdekes jelenség, hogy habár a só árat az idézett törvény az addigank felére, vagyis métermásánként 5 fira csökkentette, mégis a sófogasztás azóta nagy mértékben csökkent, holott ennek éppen ellenkezőjét lehetett volna jögesen remélni. Bizonyára igen fontos okoknak kell tehát fenomniok, amelyek ezt a sajnalatos tényt előidéztek, amik egy is van.

A gazdalközönség részéről mindgyakrabban merülnek fel panaszok a tekintetben, hogy a marhaszó beszerzése mily nagy nehézségekkel van összekötve a hogy az a miatti panaszok nem alaptalanok, bizonyítja az, hogy az egész ország anyyi ezer községe közül mindössze csak 240 helyen árusítják az olesó marhaszó. Ehhez járul azután még az, hogy a só beszerzési forrásairól a gazdalközönség nincs felkölleppen tájékoztatva, úgy, hogy eszidászerint még, igen sokan nem tudják, hol árusítanak az olesó marhaszó. Szintúgy tartjuk ennélfogva ezen helyeket tájékoztatás céljából az alábbiakban felsorolni, zárjéban egyuttal felintetve a só árat a különböző árusító helyeken.

A marhaszó árusítására a következő főbányászati és sóhivatalkó vannak hivata:

Az Ania-sziánai és marosújvári, hol a marhaszó a törvényileg megtiltva, 10 korona egyységér mellett bocsátatik árba, a mely egyésgérghoz a szállítási és kezelési költség esztől-estetle hozzászámítván, az alanti sóhivatalkóknál, már a zárjéban felintetett ésszegek szerint módosulnak és pedig az árat (6-07), Bártfai (6-33), budapesti (6-65),

59. ábra. „Harcosz” szimmenthali bika, Wolff testvérök várpalotai tenyésztéséből.

mennyire lesz a talajerő apasziva, milyen nagy legyen a beszerzendő mirtégyék. Iakamandány-nemiek, azon mennyisége, hogy a hiány pótlásak, úgy az a szabad gazdaságnál állótalánoságban nem állapítható meg oly rövidesen. A talaj kihatlanása ezen rendszerrel nem egyenlő azért a talaj gazdasága tápanyagokban és azok pótlása is változó.

A szabad gazdaságnál is áll mindenekelőtt Drechler azon tétele, hogy az egyes földrészelet valamint az egész gazdaságot illetőleg nem a termések által a talajból elvont anyagok teljes visszaföldtásáról van szó, hanem arról, hogy tápanyagokat nyújtsunk azon célból, hogy ezáltal a romenyülő termések tényleg elérhetőek is legyenek. Teljes visszaföldtásról a természetudomány értelmében a szabad gazdaságban sem lehet beszélni, ezen szem-

haladásának rossz szolgálatot tennék, ha ez nem így volna. Ezen rablogásadás egész országok részére a jövő reményének mulatottott be és ezen eszelményből az egész kultura bukása jövendőített példákra támaszkodva, melyek azonban nem igen alkalmassak.*) A tapasztalat, mely minden országban tételtet, dacára annak, hogy a rablogásadás e neme üzetelt, ellene szól azáltal, hogy ott a föld jövedelme és a földet állandóan emelketett, nem örinte attól, hogy évente romtelig mennyiségű növényi tápanyagok a talajnak nem adat-

*) V. ö. e kérdést illetőleg, azon kevés de igen talált szavakat, melyeket (6). A. Thaez használ. Nem „rablogásadás” által pusztult el Szicília, Spanyolország, Afrika, a Kelet kultura (azonban hamis, depraváló penzgyi, rendezabályok, politikai balisker és jogbizonytalanság által. System der Landwirtschaft § 302.

Ügygazgatóság engedélyét tartozik respektálni, a mely ez esetben ugyáztik meg sem adható. Az, hogy a kérvényre a bort a közösi előjárásnál bejelentette és hogy a helyiség, a hoi halmdérei jogát más által gyakorolja, la-kadást távol esik, a dolg érdemem mitsem változtat.

Legeltetési rendtartás. (Felelet a 250. kérdésre.) Ha a legeltetési rendtartás jogerő-sen létrejött és megérősített, akkor azt azon körülmény, hogy később a közbirtokossági ta-nadost a közigazgatási bizottság fellegúszta s az ügyvelel a közösi előjárásról good bizza meg, hatályból egyáltalán nem vonkoztok ki s a közösi előjárásról köteleo a szabályzatot végrehajtani és semmiestre sincs jog akár törvényről akár a szabályzattól bárki javára eltéréséket engedni.

Ha az előjárásról ezen köteleozettségével összeteközésbe jön, minden érdekelt félnek jo-gában és módjában áll ellene fevelmeki után panaszszal élni.

Kétfél szerződött munkás. (Felelet a 251. kérdésre.) A munkás, ki ugyanazon idő-tartamát két munkaadóhoz szegedők, kihagát követel a e korábban szerződött munkaadó panaszára megbüntethető és előállítható, mely esetben a később szerződött munkaadó is követheti megbüntetését és töle körpórást igényelhet.

Halasztó létesítése. (Felelet a 252. kérdésre.) Az a kérdés, minő mértékben akarja a haltenyésztést üzni; mennyi halat akar évenként termelni? Ettől függ mekkora területen kell a halastavat létesítenie s ettől ismét elen-gendő-e az arzéti kut vize.

A tavat semmi körülmény között sem szabad ázni, hanem töltésessel kell azt elő-állítani.

A tenyészendő fajta az adott viszonyok között esik a ponty lehet.

Egyébként minden részletkérdésben teljes és kimerítő felvilágosítást ad, esetleg a hely-színben is, *dijatlanul* az országos halászati fel-ügyelőség (Báthory-u. 19. II.)

R. M.

Bika, jelző nélkül piros-tarka tehe-ekre. (Felelet a 253. kérdésre.) Felgossam szerint 3 fajta között választást t. i. alkal-mazhat barni, szimmenthálti vagy pinguijai bikát.

A csontos, nagy test szempontjából leg-többet jégér a borti, a bizodalmaság szempont-jából a szimmenthálti, a több haszon szempont-jából a pinguijai.

Kérdésedő birtoka, ha jól fogom fel, hegyes vidéken van. azért én a pinguijai ajánlom. Ez után ügyeleme méltó bízokat és teiben sokat igérő üszöket nyerhet, a melyek a legeltetés is jól fogják állani. M. K.

Vadkárk. (Felelet a 254. kérdésre.) Ha a tulajdonos és haszonbérlet között a vadkár-ko megterítését illetőleg egyezség nem jött létre, nem marad más hátra, minthogy a has-zonbérlető a vadkárkakat este-re-estére a vadász-törvény értelmében felbocsássa és megfelelő kártérítést szükseg esetén a bíróság előtt követeljen.

Megjegyezzük, hogy kártérítés csak a szarvas és dámvad által okozott károkrót jár s hogy a kártérlet az ekövétes napjától számí-tó 8 napon belül a közösi, előjárásnál be-jelentendő.

A vadak elriasztására örököt alkalmazni a haszonbérletnek csak jo-ga, de nem köte-lezsége.

VEGYESEK.

Mai számnak tartalma:	Oldal.
Az OMEGK közleményei.	727
A Vaskapu és a gazdák. B. B.	728
A marhaöz beszerzési forrásai.	738
Növénytermelés.	
Egy növény, a melyből nem győznek eleget ter-meszteni. Vidégek.	729
Állattenyésztés.	
Magán bika közös használatában. P. B., Monostori K.	730
A XIII. tenyészállatváros állatai.	731
Ünemtán.	
A szabad gazdászás. Jenesek Ewil.	732
Levelésgazdász.	733
Vegyesek.	735
Kerekedelem, tözede.	737-739
Szerkesztői izenetek.	739

Gazdák a jégbiztosítási kartel ellen. A kartelbe lépett biztosító-társaságnak mostanában közzétett idei jég-biztosítási díjai az egész ország gazda-közönségében a legnagyobb megütözést kellettek, mert behunyosodott ezzel az, hogy a jégbiztosítási kartel egyáltalában csak résznyerési erekeit tartva szem előtt, a biztosító gazdákat oly díjakkal terheli meg, amelyek mellett — a károk likvidációjának a jelenlegi rendszerét tekintve — a gazdákra nézve a jégkár elleni biztosítás lehetetlené válik. Amde a gazdák egyáltalában nem hajlandók már továbbra a jégkartel veredelmé nélkül kiszolgáltatni áldozatai maradt. Módo-k felől gondolkodnak, amelyekkel a jég-kartel ölelő szorításából kimenekülhesse-nek és a jégbiztosítás kérdését a gazdái érdekeknek megfelelő módon szervez-hessék. Ebben a tekintetben igen nagy jelentőségű a gazdáknak az az értekez-lete, a melyet e hó 4-én gróf Söchényi Imre elnöklété alatt mintegy 60 jelentékeny földbirtokos a „Magyar Mezőgazdák Szö-vevénykezeté”-nek helyiségeiben tartott. Az értekelet egyhangulag kimondotta, hogy a jégbiztosítás kérdését a gazdáknak szövevénykezi alapon kell megoldani és a jelenvöl értekezleti tagok még áldozo-tok hozatalától sem riadnak vissza, hogy a gazdák érdekeivel annyira ellenlétes, igazságtalan és jogtalan jégkartel mono-poliázzal megszüntessék. Ugyanezért az értekelet örömmel üdvözli az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek a gazdák jég- és tüzbiztosítási szövevénykezetének megalakítására vonatkozó előmunkálatait és a megkezdett akcióhoz készséggel csatlakozik.

A tözsedadó. Lukács László pénzügy-miniszter a tözse, helyesebben az értékpapir-forgalom megadóztatására vonatkozó törvény-javaslatot e hó 4-én terjesztette a képviselőház elé. Ezze a javaslattal az agrárprogrammnak egy alkalmas pontja valósní meg. A tözsedadó az értékpapír vásárlóira és eladóira igen enyhe terhet ró, amely 2000 korona forgalom után csak 10 fillért tesz ki. Az ingatlanok áru-bázisánál az érték után 4/3 százalékot fizetünk, ami ezerszerese az értékpapír for-galmi adójának, ám az értékpapírokokban el-helyezkedő tőkét a spekuláció gyorsan moz-gatja s változtatja s a bélyegilletékek számba-

menő csekély tözsedadónak jelentősége éppen ebben áll. Az új adómen tisztán az értékpapír forgalmat érinti, az áruforgalomra nem vonat-kozik. Tényleg a gazdáközönség a tözsedadó behozatalától nem azt várta, hogy ez a tözse-nyi visszelégek arkanuma legyen, nem az volt a cél, hogy ez az adómen gát legyen a mozgó töke nyereségese vállalkozásai előtt vagy éppen megtorlat legyen, hanem az a cél, hogy az állam folyton fokozódó igényei számára ne csak a földben, ne csak az el nem titható jóvedelmekben keresse az adósságot, de találja fel azt a tözsedó nyereségeket forgatott mo-zgólükében is. Hogy a teherviselés elől ezután a tözse sem buhat ki, hogy ez az igazságtalan privilegiuma megszűnt, ennek igenis elvi szempontból nagy jelentősége van előttünk, még ha a pénzüncialis eredmény cse-kegy maradna is. Ennél a jelentőségénél fogva örömmel üdvözöljük a törvényjavaslatot, a melyvel legkezelebb érdeme szerint kívánunk foglalkozni.

Szolnoki fogyasztási és értekezletesi szövevénykezet. A jáss-nagy-kun-szolnokmegyei gazdasági egyesület kezdeményezésére, a szol-noki takarékpénztár hathatos támogatásával, a múlt héten alakult meg Szolnokon a megyei gazdák fogyasztási és értekezletesi szövevényke-zete. A szövevénykezet ügyének vezetésére Havas Lipót takarékpénztári igazgató, Kende Zoltán föld-birtokos, gazdasági egyesületi alelnök, Molnár László nyárgyereskedő, üzlethezvető igazgatók, Kovács Albert gazdasági egyesületi titkár pedig üzlethezvetőnek választották meg. A megalakul-t szövevénykezet máris összekötésbe lépett a Gy-városi nyárgyereskedő értekelet és gyűzőkkel, hogy a szövevénykezet tagjainak szükségleteit a közvetlen forrásokból fedezhesse. A szövevényke-üdvös működésére kedvező előjelnek tekinthető, hogy nemcsak a szolnokmegyei gazdák tanúsítá-nak iránta nagy érdeklődést és szövevénykezet megalakításában ölmegesen veték részt, hanem azt is, hogy a megye ügylegtekintélyesebb rész-venetőségei kapcsolatot alkottak, a szövevényke-zeti egyes eszközeit teljesen biztosítva vannak s így az üzleti világban is már kezdettől fogva tekintélyes hitelenk örventhet. A szolnokmegyei gazdák tömörülését szívesen üdvözöljük s reméljük, hogy szövevénykezetük a megyei gazdák jólétének emelésé érdekében üdvös működést a legszélesebb körökben érvényesíteni fogja.

Tümatott a gazdasági tudósítók számára. A gazdasági tudósítók fontos ténykedését elő-segítenő, a földművelésügyi miniszter egy 150 lapra terjedő munkában ismertetli a tudósítók szerkesztésénél és az adatok gyűjtésénél kövendenő eljárásokat. A tudósítók szerkesztésé tárgyaló rész tüzetesen felsorolja mindazon dolgokat, melyekről a tudósítók jelentést tenni tartoznak; ez tulajdonképpen a munka főrésze. Ismertetli továbbá a rovarkártevő tudósítás, valamint a gyakrabban előforduló rovarkártevő eleni védekezési eljárásokat, felsorolva a munka e részben 13 kártevő rovar eleni védekezési módozatot. Kiegészíti e munkát a gazdasági tudósítók, a közigazgatási eladók és a rovarkártevő tudósítók név- és lakjegyzéke.

Keszthelyi gazdaságk összejövelete. A keszthelyi gazdasági tanintézetet az 1898-70. években végzett hallgatók elhatározták, hogy folyó évi május 21-én Keszthelyen összejö-nnek. Dr. Keszthelyi Tamás m. örvári gazdasági akadémiai tanár most közli az összejöveleti programját, mely a következő: 1. május 20-án este fél 8 órakor a tanári testület fo-gadja az érkezőket a keszthelyi pályaházban; 2. Este vacsora az „Amazon”-szállóban; 3. május 21-én reggel 9 órakor a tanintézet, a város és esetleg a gróf Istálok stb. megtekintése. 1 óra or köze ébéd a „Hull”-szállób-an (egy teríték ital nélkül 1 frt 50 kr.),

Saját gyártmányu

„Darling” fűkaszalóink

és
„Handy” marokrakó aratógépeink

felülmúlják egy czélszerű szerkezet, mint tartóság tekintetében az eddig nálunk ismert összes amerikai gyártmányokat. E mellett jelentékenyen olcsóbbak a magas várn- és fuvaröltéssel behozott amerikai gépekénél.
Arájlattal és esetleges felvilágosítással szives megkeresésre készséggel szolgálunk.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

✦ ✦ **BUDAPEST,** ✦ ✦
V. ker., Váci-körút 60. sz.

Ugyanott szénaforgatógépek, légerőlyékek, (széna- és gabonagyűjtők), gőzcsepőlékészetek, kaszálók stb. nagy választékban.

BESSEMER-FESTÉK

(VÉDNÉV: ÜLLŐ)
a legjobb, évekig tartó ROZSDAVÉDŐ ANYAG
vas- és hullámbádogtetők, szerkezetek, barátrudak, rúcsok, gépek stb. részére.
Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer.
Tartósabb, szaporább és a különféle behatásoknak sokkal jobban ellenlát, mint minium és olíftartomány. — Alkalmazandó egyszerű és olcsó.
Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejgazdaságokban, szeszgyárakban stb. évek óta kitűnően bevált.
Szakkörökből való számos elismerőnyilatkozattal, minivál szinkrítáival szivesen szolgálnak az egyedül gyárosok
LUZ EDE és TÁRSA, Pozsony, Gyár-ut 20.

Magyar fenyőmag pergető intézet és erdészeti magkereskedés Faragó Béla ZALA-EGERSZEGEN.

Kitűnő díszkővel, arany és ezüstéremmel. Legutóbb a marosvásárhelyi gazdasági kiállításon dícsérő aranyoktérvel!
Ajánl kedvezményes vasúti szállítást mellett mindenütt hazai és exotikus legmagasabb csiraképességű

Erdészeti magvakat

és kocsányos és kocsánytalan tölgyemlék.
Árjegyzék és számos erdészeti halóság elismerő nyilatkozatainkat gyűjtömtényre kívántra bérmentve küldetük.
7327

Vizmentes ponyvák

kazalok, gépek és kocsikra. Olcsóbb és legjobbj, elszáthatatlan minőségben. Legnagyobb és legöregebb gyár az országban.

KAZAL-PONYVA.

Repcze-ponyvák

(nem vízmentesek) maggyűjtő és behordásra, tartásra, jó minőségben.

Alapítattat 1831. 46 kiállítás.

CS. KIR. SZAB. VIZMENTES SZÖVET-GYÁR. ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, TELFS. BECS, I. Volksgartengasse 1. (Tiro). (Bellaria).

Vizmentes takarók (ponyvák).

Gabona és lisztes zsákok, legjobbj és legolcsóbbak. Esőképenyek és öltönyök, gummi és Waterproof szövettel. Kéander tűnikök. Tűt és tűtővedreket.
Pormentes és zajtalan, olismert leg-**LINOLEUM** szőnyegek és öltöttek, fűjobb és legolcsóbb padlózatfedő.
Gazdasági és vad-**SATRAK** teljesen felaszorvel.
Könnyen felállíthatók.
Árjegyzék és minták ingyen és bérmenten. Leggyorsabb kiszolgálás.
Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedveik háta-zottan **ELSINGER gyártmányú kéral.**

Vintschgauri hasas tehének tejelési képesség

2500—3000 liter,
melyet több oldali
bizonylatokkal igazolhatok,
kaphatók

PICK OSWALD-nál,

VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

FONTOS földbirtokosok, gazdák és raktárvállalatok stb.-nek.

Ausztria-Magyarországon általán bevezetett a mindenki által hasznosnak elismert
ponyva-kölcsönző intézetem
ponyvákat,
ajánl igen csekély kölcsön-
díj mellett 90 [ ] mtr. és 48
[ ] mtr. v. nagyság telteit
kaszalók, vasúti vagonok és más mezoi termékek behatárára, továbbá 12 [ ]
mtr. nagyságú behordásra alkalmas szekérponyvákat, miáltal saját ponyvának
beszerzése megtakarítható.
Ugyanízen **zsákok** is **kölcsönöstenek** igen olcsó árak és előnyös fel-
töltéssel. Ugyanízen legolcsóbban szerethetőek be új és használt kényelmes és
telített ponyvák, valamint **székérponyvák** 3.10 kr. és **3.10 kr. zsákok**
minden nemben, gabona, faszen, liszt és korpás zsákok stb.
Minden 50%-kai olcsóbb mint bárhol.
Ócska sásk és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron meg-
vételik.
NAGEL ADOLF, BUDAPEST,
V., Arany Janos-utca 12.

Örökös gyertya

Korszakalkotó halálmaria, megbecsülhetetlen értékű szalonnák, vendéglők a minden egyes háztartás részére.
Ára darabonként csak 90 kr. (A pénz előleges bekioldása mellett portómentesen megküldve.)
KARL BENDER I., WIEN IV/4. L.

A jelenkor legelőkeltebb és legjobbj motor cséplőkészleteit

1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898. évben 32 első díjjal kitüntetve.

Első proszniczi Gazdasági Gép- és Gőzmotor-Gyár, Wichterle F.

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50.

ajánlja legújabb szerkezetű szabadalmazott, teljesen szikramentes

motor-cséplő-készleteit

kettős tisztítással, árapatkiszároló és legelőszűrőből löhere hüvelyzével, olcsó árak és teljes jóállás mellett — Már több 100 keszlet kitűnő sikerrel működésben.
Motor és nagyobb gőzcséplőkészleteink valamint egyéb gazdasági gépeink megtekinthetők nagy szabvány telephelyünkön **Budapest, VI., Gyár-utca 50.**, hol szakszereglő bemutatlatnak.

Vöröstarka tinó

és üsző

legprimább, 1—2 osztály 3 évesek és pedig hivatali való okrok eladására és későbbi szerződésre 7326

legelőcsőbb árért vállalkoznak
WEILLER és EISNER Kis-Czelli kereskedők.

A szegedi

I. mezőgazdasági orsz. kiállítás

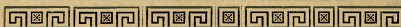
katalogusa

részére **hirdetések** felvételnek

a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Ulloi-ut 25.

és a kiállítás hirdetési irodájában,

Budapest, IV. Váci-utca 9.

Csakis egyszécszes gyermekalkakban
 telhetik a

Szülők gyönyörűsége,

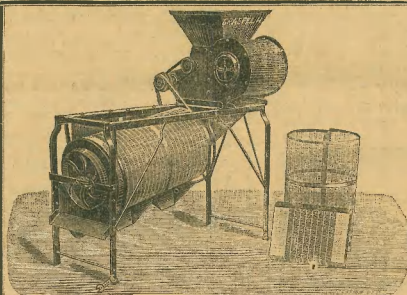
Hogy azonban gyermekünk egészségének legyenek, szükséges, hogy minél többet mozogtassuk a friss, szabad és tiszta levegőn.
 Ennek legelőszűrőbb eszköze a gyermekkosci, melynekot izécses kivitelben, ezécszeri alakban és jutányos árban a

BUTORGYÁR
 részvénytársaság

Turóc-Szent-Mártonban

készül és tart raktáron.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen. — Rendelés esetén tessék ezen hirdetésre hivatkozni. 74176

Konkolyozók és
 Oszályozógépek

minden célra

Arankatisztító gépek
 Rosták

kaphatók dús választékban

és készíttetnek minden különleges
 célra

GRAEPEL HUGÓ-nál

gép- és rostalemezgyár, malomépítész

Budapest, V., Külső Váci-ut 46. sz.

T. Cz.

A Deering-féle amerikai gyártmányu arató-gépek és fűkaszáli-gépek nemcsak a külföldön részesültek elsőrendű kitüntetésekben, hanem legutóbb mezőgazdasági nemzetközi aratógépversenyen is mindannyia kitüntetés és elismerésben részesült. Nevezetesen első díjjal

„A nagy aranyéremmel”

a Deering-kévtől aratógép lett kitüntetve. Azóta pedig hazánkban több száz példányban a legnagyobb sikerrel dolgoznak, mit tisztelt fővám nyilatkozatai teljesen igazolnak. Ezen gépek mielőbbi megrendelését, hogy azok kellő időben szállíthatók legyenek, nagyon melegen ajánlom.

A szállított gépekért pedig a legmesszebbmenő garanciákat vállalok.

Kitünő tisztelettel

Propper Samu

Budapest, Váci-körút 52.

mint a Deering-gyár kizárólagos képviselője.

Lapunk bekötési táblája

1 fnt 36 krért (portamentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Fehér Miklós

gépgyára

BUDAPEST, IX., Üllői-út 23. szám.

„Millemum” arató- és fűkaszálogépek.

Jutányos árak és előnyös fizetési feltételek.

— Árjegyzék ingyen és bérmentve. —

Ajánlja a m. k. államaszatok gépgyárában készült gőzcséplő garuturákrak. „Compound” locomoblokrak stb. ráadásron tart mindennemű gazdasági gépet, benzinlokomoblokat, földművelési eszközöket.

— jól kijavított —

lokomoblokat és cséplőgépeket különböző gyártmány és nagyságban. Ajánlja jól felszerelt gépműhelyét gépjavításra és malomszerevények gyártására. Szerelvények lokomobil és cséplőgépek köztetek.

Szab. tejszállító kannák tölgyszőlőből.

A legolcsóbb, legtartósabb és legkényelmesebb

szállításra és

tejgazdasági üzemhez.

OSKAR MARTH PFAFFSTÄTTEN

bel WIEN.

Prospektusok ingyen és bérmentve.

Stájér és tiroli loden

135, 140 cm. 1 fnt 35 kr., erősebb minőség 2 fnt 15 kr.

Sport- és vadász loden

140 cm. széles 2 fnt 40 kr., tiszta gyapottól 3 fnt 80 kr.

Havelok-loden, vixmentes

160 cm. széles 2 fnt 15 kr., tiszta gyapottól 2 fnt 80 kr.

Divatós szövetek

Liveria, posták, kocsiposták minden szímben és árban.

Manchester, lovaglóruha bárszony

kocsi- gazdasági- pokrócok a legjobb minőségben

lő- szállít 7746

Kastner & Oehler, Grác

özög posztóosztálya.

MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Ifj. Kotzó Pál

Budapest, V., Lipót-körút 18. szám.

Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar, Margithid közelében.

A t. cz. közönségnek további pártfogását kérve, ajánlja Garret legújabb szerkezettű compound-gőzmozgonyait, féltáblis és stabil alakban, amelyek 40% tüzeltel-nyag-megtakarítással dolgoznak. Gőzmozdonyokat és gőzcséplőket négyször fordítható azéll dobsínokkal, toldást nem igénylő szalmarózákkal s nagy szita-felülettel minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecskavágókat, répavágókat és minden más gazdasági gépeket.

Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek.

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyár, gőzfűrésze és fahajlító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászkocsijait és hintőit, igen könnyű és elegáns kivitelben és a legkülönbébb alakokban.

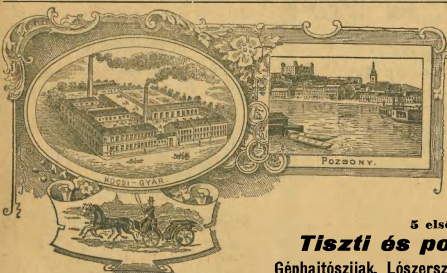
5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

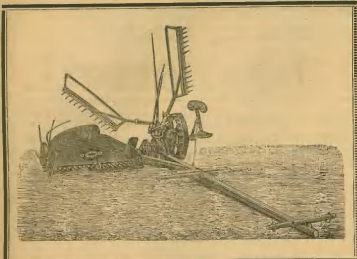
Géphajtószijak, Lőszerszámkok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi múzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.

KÉPES ÁRJEJYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigénysége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám

ajánla a m. kir. államvasutak gépgyárában készült

„Millenium“

legjobb szerkezetű

fűkaszaló- és marokrakó-aratógépeit,

melyek főelőnyei:

préselt aczélemelvény, tégelyaczelalkatrészek,
jé és könnyen hozzáférhető elpusztíthatlan szerkezet.

●● Nagy raktár alkatrészekben. ●●

MAGYARON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NÍRVEVŐ ŐRAJZETE.

Alapították 1842

Prusweller János
Szegeден

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jogállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Leopold Adolf börgyára
Tata-Tóváros.

Vesz mindenemű állati bőrkötet, szerződésleg is.
Készít szarvasbőrt, mosó-, törő bőrt, cseres, fehér
írhát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden c szakra
vágó munkákat. 6449

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Ütlet-út 25-ik szám.

Külföldi versenyek:

- 1897. Kishár nemzetközi vetőgépverseny
- Lévai nemzetközi vetőgépverseny
- 1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseny
- Marosvásárhelyi vetőgépverseny

első díj: állami arany érem.
második díj: nagy úzre arany érem.
harmadik díj: arany érem.
negyedik díj: arany érem.

WEISER J. C. gazdasági gépgyára
NAGY-KANIZSÁN.

Ajánlja:
Magyarország
legjobb és
legjobb 7583
vetőgépét.

szabad, kiváltással kapu-
csuklyókkal ellátott

ZALA-DRILL

szervetgépét, továbbá szab. „Perfecta” első és igen jó, könnyű vetőgépét,
legjobb szerkezetű Sak-vezérszerű aratóköt, boronált, járnyalvát, szénagyűjtőt,
restált és mindenféle gazdasági gépeit.

„Planet jr.” rsz. kézi-toló répkapka és töltegető, a 10 frt.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület
„Istvánbelki immunis” homoktalaju
szőlőjéből a következő

**európai és amerikai szőlővesszők
eladók.**

1. Gyökeres európai vesszők.	Ménes fehér ----- 6,000	8 ft
Olasz Rizling ----- 8,000	ezre 16 ft	
Ménes fehér ----- 1000	16	
Chasselas blanc ----- 1000	16	
Nagy Burgundi ----- 1000	16	
2. Síma európai vesszők.	Ménes fehér ----- 4,000	8 ft
Olasz Rizling ----- 29,000	ezre 8 ft	
Nagy Burgundi ----- 10,000	8	
	Jaques ----- 4,000	8
		9

Megrendeléshez az
Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgatójához
Budapest „Köztelek” intézendők.

Az elárlásit tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelésről a
vesszők fölé ára előre bekielölendő, hátralevő rész utólagvól) szedetik be.
Csomagolásiért és vasutra szállításiért erzenkint 1 frt számítatik.

szavatolt tisztaságú

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforfoszvariummal és
85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány
talajok javítására, kitünő határu az összes gabonaféléknek, kagys és olaj-
növények, lóhere és lucerna, szőlő, komló és kertí velenszövényekre, kivál-
képen a rétekre. **Legjobb, leghatásosabb és legelősebb fosz-
forstrágya** tekintettel határuknak tartósságára, felülmulja az összes
szuperfoszfátokat. — A cetrálban oldható foszforfoszvariumot
szavatoltságot vállalunk, netalán hiányt megterítünk. Árjainlatokkal,
szaktanúkkal és egyéb felvilágosítással a legkészségebben szolgál

**A csehország Thomasmvek prágai foszfátliszt
eladási irodájának vezérképviselesége**
a magyar korona orsz. területén

Budapest,
KALMAR VILMOS, VI., Teréz-kört 3. sz.
Martella a legfinomabb dohánymosmest trágya kiz. eladása. Kalmit.

Külföldi minőségű vetőgépversenyek, Magyarországi vetőgépversenyek, Marosvásárhelyi vetőgépversenyek, Lévai nemzetközi vetőgépversenyek, Kishár nemzetközi vetőgépversenyek

Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjegy főaruda

TELEKI ZSIGMOND, Pécssett.

Milyen nyereményeket fizet ki a negyedik sorsjáték?

A legszerencésőbb esetben

1.000,000 koronát

do feltétlenül jutalom	à	Korona	Korona
1 nyeremény		400,000	400,000
1	"	200,000	200,000
2	"	100,000	200,000
1	"	90,000	90,000
1	"	80,000	80,000
1	"	70,000	70,000
2	"	60,000	120,000
1	"	40,000	40,000
5	"	30,000	150,000
1	"	25,000	25,000
7	"	20,000	140,000
3	"	15,000	45,000
31	"	10,000	310,000
67	"	5,000	335,000
3	"	3,000	9,000
432	"	2,000	864,000
763	"	1,000	763,000
1238	"	500	619,000
90	"	300	27,000
31700	"	200	6,340,000
3900	"	130	437,000
0850	" à 100	80 40	638,000
50000 drb. nyeremény is 1 jutalom kor.		13.160,000	

Mikor soroltnak ki a sorsjegyek?

Az I. oszt. május 18. és 19-én 3000 db, a II. oszt. jun. 14. és 16-án 4000 db, a III. oszt. július 11., 12. és 13-án 5000 db, a IV. oszt. aug. 2. és 3-án 4000 db, az V. oszt. aug. 23. és 24-én 4000 db, a VI. oszt. szept. 13-tól kezdve bezárólag október 11-éig 30,000 db, összesen 50,000 darab.

Mibe kerül egy egész osztálysorsjegy?

Az első osztályhoz: 6 frt, a második osztályhoz: 10 frt, a harmadik osztályhoz: 16 frt, a negyedik osztályhoz: 20 frt, az ötödik osztályhoz: 16 frt és a hatodik osztályhoz: 12 frt, vagy mind a hat osztályra 80 frt. Ki egy későbbi osztályba lép, köteles az előző osztályokat megfizetni, azért ajánlatos mindjárt az első osztályt a sorsjegyet megvenni.

Milyen részletekben adátnak ki az osztálysorsjegyek?

Egész-, fél-, negyed- és nyolczadokban.

Hogy történik a megrendelés legezdszeriben?

Postautalvánnyal, melyre a kívánt részlet értéke mindjárt beküldhető.

Vevőim micsoda előnyben részesülnek?

A befizetésekk postaküldeményi befizetési legjelmével hármantrve történik. Mindenki hivatalos játéktörvénnyel és minden húzás után hivatalos nyereménykimutatást kap. Minden nagyobb nyereményt sürgönyben tudatok. A hivatalos nyereménykimutatás megjelenése után a nyereményeket készpénzben azonnal kiadnak. Pontos kiszárlás a legnagyobb előszérsénygel.

Főardóm már számos főnyereményt kifizetett és a szerencse már sok vevőimnek kedvezett.

Az első osztály húzása május 18. és 19-én történik.

Árak: $\frac{1}{4}$ 6 frt, $\frac{1}{2}$ 3 frt, $\frac{3}{4}$ 1 frt 50 kr., $\frac{1}{8}$ 75 kr.

Megrendelések TELEKI ZSIGMOND főárlusítóhoz Pécssett
cizimendők. 3988

Tenyészállat-árverés.

A „munkási uradalmi főbérnökség” állományából következő számféletli nyugoti faj hasas és fejős tehének adátnak el árverés után:

- 16 drb pinzgau (pirostarka),
- 10 „ wintshgau (borzderes),
- 32 „ bonyhádi (verestarka),
- 10 „ allgau-magyar keresztvezés,
- 2 „ lengyel keresztvezés.

Ár: árverés

május hó 9-én délelőtt 12 órakor

a „Sztrabicsói” majorban veszi kezdetét.

Vasuti állomás Sztrabicsó-Gorond, hol a reggel 9 óra 14 perczkor Munkács felől és 11 óra 8 perczkor Bátor felől érkező vonatoknál fogatok lesznek rendelkezésre bocsájlva.

A major az állomástól 5 percz távolságra van.

A főbérnökség.

7539

Hirdetmény.

A szepesi püspökség savniki uradalmában íresedésbe jött gépezés-kovács

állásra pályázatot hirdeték.

A felfogadandó egyén kötelessége leend az uradalom fekvő és futó gözgépeit, cseplő-, arató- vető s minden egyéb gazdasági és szeszgyári felszereléshez tartozó gépeit és eszközeit jókarban és tisztán tartani, új eszközöket és kisebb gépeket készíteni, bármi néven nevezendő vas- és egyéb érczargyak javítását, építéshez szükséges vasmunkákat, valamint a lovak és ökrök patkolását, a szepesmegeyi uradalmi, esetleg egyéb gazdaságok csepelését végezni, mihez egy értelemes gyakorlati kovácslegény és egy, esetleg két inast köteles tartani.

A gépezés-kovács személye és személyzetére együttesen a következő javadalmazásban részesül:

készpénzben	1000 korona,
rozszban	750 kilogramm,
árpában	700 „
káposztában	200 fej,
tüzfűzabban	25 köbméter,
tehentartásban	1 darab,
krumpliföldben	1600 □-l,

természetbeni lakás kerttel és lenföld. Lakóhelyén kívüli csepelésnél 2 korona élelmezési napidíjat kap.

Az azonnal betöltendő állásra pályázók elméleti és gyakorlati képzettségükről, illetve alkalmazásukról szóló bizonyítványaikkal felszerelt kérvényeiket a szepesi püspökség jószárlgatóságához Savnikvár, u. p. Betlenfalu, nyujtsák be.

Erős Rezső, igazgató.

7546

Hirdetés 4 kr. 15 másod 30 kr., azaz határ minden... 4 kr., felirat költsége 4 kr. Címek költsége minden hirdetésnél 30 kr. költségű.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak azoknak kell a közléseiket megadni, amelyeknél azonnal készíthető a hirdetés, és a közléseknek a közlésnapján kell megérkezniük.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyeknél válassza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldönnök.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Kiadott!
Az egykori kőbányászati bíró...
Állásajánlat...
A bányászati...
A bányászati...
A bányászati...

Gazdatiszt.

marjait, vándor...
Köszönök az azerföldi...
Köszönök az azerföldi...
Köszönök az azerföldi...

Ségédtiszt.

egy fiatal...
egy fiatal...
egy fiatal...
egy fiatal...

Gazdatisztok.

egyéb...
egyéb...
egyéb...
egyéb...

Baranyavérű.

akadémi...
akadémi...
akadémi...
akadémi...

Isznai.

széles...
széles...
széles...
széles...

Sántarót.

nos, 10...
nos, 10...
nos, 10...
nos, 10...

Jónásragasztók.

akkor...
akkor...
akkor...
akkor...

Ségédtiszt.

egy...
egy...
egy...
egy...

Gépezés-közegek.

egy...
egy...
egy...
egy...

Állami.

széles...
széles...
széles...
széles...

Egy.

széles...
széles...
széles...
széles...

ÁLLATOK.

Elnő.
széles...
széles...
széles...
széles...

Elnő.

2...
2...
2...
2...

Nemes rák.

1...
1...
1...
1...

növendék ökor és üző borjakat.

1...
1...
1...
1...

KLEIN és SPITZER.

1...
1...
1...
1...

Baranya- és Toina vidéki.

1...
1...
1...
1...

vöröstarka tinók és üzők.

1...
1...
1...
1...

Spiegel Armin.

1...
1...
1...
1...

Laks: Kapovars.

1...
1...
1...
1...

Fejlesz. tehénk.

1...
1...
1...
1...

Mammuth.

1...
1...
1...
1...

Vöröstarka tinó és üző.

1...
1...
1...
1...

Mai naptól kezdve.

1...
1...
1...
1...

eredeti.

1...
1...
1...
1...

80% csiraképességgel.

1...
1...
1...
1...

biró.

1...
1...
1...
1...

alaku takarmány.

1...
1...
1...
1...

eredeti.

1...
1...
1...
1...

35 frt.

1...
1...
1...
1...

80% csiraképességgel.

1...
1...
1...
1...

biró.

1...
1...
1...
1...

Mammuth.

1...
1...
1...
1...

35 frt.

1...
1...
1...
1...

Haldek.

1...
1...
1...
1...

VEGYESEK.

1...
1...
1...
1...

Biehni Janos.

1...
1...
1...
1...

Valdó.

1...
1...
1...
1...

30.000 arb.

1...
1...
1...
1...

Keresetük.

1...
1...
1...
1...

Hasonlóképpen.

1...
1...
1...
1...

Szénprém.

1...
1...
1...
1...

Szabadalmazott.

1...
1...
1...
1...

FISCHER J.

1...
1...
1...
1...

Északján.

1...
1...
1...
1...

Kis-Kálán.

1...
1...
1...
1...

Csira- képtelen répagag.

1...
1...
1...
1...

potvételhez.

1...
1...
1...
1...

napi árak mellett.

1...
1...
1...
1...

eredeti takarmány.

1...
1...
1...
1...

áronkívül.

1...
1...
1...
1...

Luczernamagot.

1...
1...
1...
1...

vörösheret.

1...
1...
1...
1...

fűmagvakat.

1...
1...
1...
1...

csukor csir. okot.

1...
1...
1...
1...

muharmagot.

1...
1...
1...
1...

és egyéb.

1...
1...
1...
1...

